Ваше Величество, почитаеми господжи и господа,

Празнувам своя 50 годишнен писателски юбилей въ скрьбни за отечеството часове.

Присжтствувам дъбоко разтъжнуван на едно тържество въ мои честь, когато България е облъчена въ черно, когато още зѣвтъ ранитѣ й отъ жестоката и велика борба, въ която бѣ сломена.

Провидѣнието ми продъжи дните до днесъ, за да изпитамъ нравственитѣ страдания, какито рѣдко се падатъ въ дѣлъ на човѣка, да почуствувамъ и азъ съкрушителната тежесть на кръста, който носи цѣлинтѣ народъ.

И ето защо — нека го кажа открито — азъ дъго се питахъ: имамъ ли право да празнувамъ, трѣба ли да допущамъ да се дига шумъ отъ ликуване около моето име въ тия дни на народна тъга? Но единъ таенъ гласъ ми шепнѣше: „Този юбилей не е само твой, а е празникъ на българския духовенъ напрѣдъкъ, празникъ на народа. Нека виждемъ въ наболѣлата му душа една луча чиста радость!"

Господжи и господа,

Прѣди 25 години азъ бѣхъ честитъ да празнувамъ първия си писателски юбилей. Тогава бѣха ясни и мирни за България дни. Азъ бѣхъ обсипанъ съ най-ласкателни почести, сжкашитѣ споменъ за които и днесъ е прѣсенъ въ душата ми.

Нужно ли е да ви казвамъ, колко днесъ съмъ потресенъ отъ силни вълнения, какъ съмъ честитъ, като виждамъ, че съмъ запазилъ и въ тежко врѣме на съмнѣния и разочарования добритѣ чувства на моитѣ съотечественици, като се

ПЛОВДИВЪ
Ив. Вазовъ въ колесницата.

безкрайната й слава, увѣнчала челото й чрезъ изчуванитѣ и геройски усилия на нашия общественъ духовъ и физически синове, азъ не можехъ да остана хладенъ, азъ се радвахъ, азъ плакахъ, азъ трепѣтахъ съ душата на цѣлия народъ.

И всичко това изразихъ въ своята пѣсень. Азъ не изпъвнахъ дъгъ, за да моя да окажамъ одобрение. Не извършахъ нѣкакъвъ подвигъ, за да ламтя за нѣщо. Работихъ не за награда.

И азъ получихъ награда прѣди днешната. И знаете ли, каква бѣ тя?

Тя състоеше — извинете ме за тая нескромность — въ оная хубави мигове, когато чувахъ старци да ми казватъ: „Синко, това, което ти писа, сѣкашъ, че го изтръгна изъ нашата душа"; когато срѣщнѣхъ на улицата войници отпуснати — герои на 20 сражения — и тѣ идѣха да ми цѣлуватъ ржката; азъ чувахъ приятѣтъ отъ племени младежи: „Учителю, ако обичаме България, ако вѣраме въ доброто, на тебе най-много дължимъ това"; когато виждахъ отъ прозореца си, че ученици, дошли отъ далечни краища на България, се трупаха прѣдъ дома ми и си казваха: „тука живѣе той!"

Прѣдъ тия простодушни, безискуствени, случайни разтваряния на жиата народна душа, азъ се просъзнавахъ. И съзнанието, че съмъ билъ полезенъ на България, за мене бѣше най-годѣмата награда. За друга не мислѣхъ.

Господжи и господа,

Споменахъ за моя първъ юбилей, и душата ми се изпълня неволно съ радость. Изпълня се съ радость, като виждамъ грамадната разлика между онова, което имахме прѣди 25 години, и това, което имаме днесъ, като виждамъ постигнатия културенъ напрѣдъкъ при едно ново, порасло, отличително общество, съзнало великото значение на духовнитѣ цѣнности за живота на единъ народъ.

Да, напрѣдъкъ огроменъ въ всичкитѣ области на нашия духовенъ животъ: въ наука, въ книжовина, въ образование, въ изкуство, на и въ всички отрасли на човѣшкия трудъ, въпрѣки несгодоитѣ условия на нашия общественъ животъ, въпрѣки бурнитѣ години, що прѣживѣхме, дори и при нещастието, което ни сполетѣ.

Единъ небивалъ развой на духовна мощь, единъ разкошенъ разцвѣтъ, богатъ съ обѣщания и надежди за още по-хубави постижения.

Ние може да се поздрѣвимъ съ ронкъ мла-

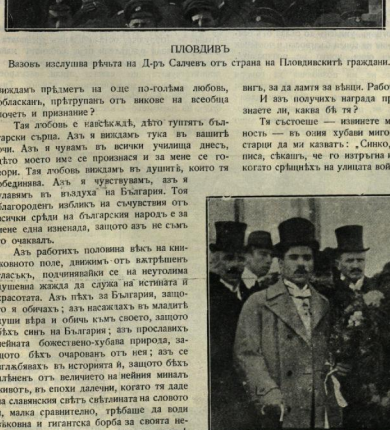

ПЛОВДИВЪ
Вазовъ изслушва рѣчьта на Д-ръ Салчевъ отъ страна на Пловдивскитѣ граждани.

ПЛОВДИВЪ
Ив. Вазовъ отговоря на Пловдивскитѣ граждани.

виждамъ прѣлмеръ на оде по-голѣма любовь, обласканъ, прѣтрупанъ отъ виконе на всеобща почетъ и признание?

Тая любовь е завѣщана, дѣто тупятъ български сърца. Азъ я виждамъ тука въ вашитѣ очи. Азъ я чувамъ въ всички училища днесъ, дѣто моего имѐ се произнася и за мене се говори. Тая любовь виждамъ въ душитѣ, които тя обединява. Азъ я чувствувамъ, азъ я удавмъ въ въздуха на България. Тоя благороденъ изблъкъ на съчувствие отъ всички срѣди на българския народъ е за мене една изненада, защото азъ не съмъ го очаквалъ.

Азъ работихъ половина вѣкъ на книжовното поле, движимъ отъ вкатрѣшенъ гласъкъ, подчиненъйки се на неутолима душевна жажда да служа на истината и красотата. Азъ пѣхъ за България, защото я обичахъ; азъ насаждахъ въ младитѣ души вѣра и обичъ къмъ своето, защото бѣхъ синъ на България; азъ прославихъ нейната божествено-хубава природа, защото бѣхъ очарованъ отъ нея; азъ се вглѣждавахъ въ историята и, защото бѣхъ плѣненъ отъ величието на нейния миналъ животъ, въ епохи далечни, когато тѣ даде на славянския свѣтъ свѣтлината на словото и, малка сравнително, трѣбаше да води вѣковна и гигантска борба за своята независимость и за постигане на своитѣ идеали; въпрѣхъ нейнитѣ идеали, защото бѣха свещени.

Свидѣтели—очевидецъ на страшнитѣ й борби, на голѣмитѣ й страдания, на

ПЛОВДИВЪ
Излизането на юбилара и на министра Омарчевски отъ Военния Клубъ, слѣдъ свършъка на ученическото утро.

дарования, внесли въ съкровищия щта на българския духъ цѣнни приноси, съ които би се гордѣлъ и единъ народъ по-далеко отишелъ въ развитието си. Ние вече познаваме, обичаме кутъ имена на талантливи работници по книжовното поле. Тѣ разширяха границитѣ на нашата мисъль и дадоха нови форми за изразъ на идентѣ и вдъхновението; отворяха звуковитѣ и вкатрѣшни богатства на нашия прѣкрасенъ езикъ, станалъ вече годенъ за прѣдаване найтънкитѣ движения на мисъльта и чувството; изкуството, музиката, живописьта, вятелството, театъра—тѣхъ ги застъкливатъ днесъ високи даровити художници, истинска слава за единъ просвѣтенъ народъ. Ние се гордѣемъ съ тѣхъ, ние ги цѣнимъ, ние ги любимъ.

Подчертаваме тоя подемъ на напрегнатъ културенъ животъ, понеже той е единственъ утѣшително явление въ днешната наша скрѣбь. Той изтъква силата и богатото съдържание на българската душа. Покрусенъ отъ злата сждба, нашиятъ народъ пакъ пази въ гърдитѣ си непрѣсъдимъ изворъ отъ енергия, какъ пази и неизчерпема физическа мощь. А такъвъ народъ, доказалъ по полето на мирния трудъ, какъ и по други полета, своята несъкрушима жилавина и жизнеспособность, може съ довѣрие да гледа на бѣдещето.

Да, азъ вѣрвамъ въ бѣдещето на нашия добъръ и честенъ народъ, на нашия хубавъ народъ. Звѣздата на България, сега затъмнена отъ облаци, пакъ ще изгрѣе надъ живота ѝ.